

BIOLOGISCH WEL GEWAARDEERD, MAAR NIET GESTIMULEERD

Hoe biologisch is de toekomst?

De biologische sector is een serieuze aandeelhouder van de toekomstige agrarische sector. Daar hoort een gelijkwaardig speelveld bij. Een actief stimuleringsbeleid met investeringen in marktontwikkeling, kennisontwikkeling zou nog passender zijn.

TEKST ILSE GEIJZENDORFFER | FOTO'S NIELS VAN DER BOOM EN MAARTJE TER HORST

De biologische sector heeft zich ontwikkeld tot een serieuze speler in de huidige en toekomstige agrarische sector in Nederland.

Na lang beraad formuleerde het rijk in 2022 een Nationaal Actieplan Biologische Landbouw. Op de voorgestelde groei van 4 naar 15 procent landbouwareaal in 2030 reageerde de sector voorzichtig positief. Want een stimulering op het biologische productie-areaal moet immers verbonden zijn aan marktvaart. De overheid financiert een consumenten-bewustzijns campagne en heeft afgelopen oktober een kennisagenda gelanceerd. De kennisagenda werd echter (nog) niet opgevolgd met een implementatieplan, een toegewijd kennisinstrument of de toekenning van toegezegd budget.

Een versnelling van vier naar vijftien procent is niet te behalen door alleen meer bewustzijn te creëren bij consumenten. Daarvoor is ook een gedragen visie voor nodig over waar je naar toe wilt bewegen. Een groei van vier naar vijftien procent is gebaat bij een Nederlandse overheid die zich uitspreekt voor een reductie in gewasbeschermingsmiddelen. Dus geen uitholling

van de 50 procent reductie voor 2030 op Europees niveau en ook geen generieke verlenging van de toepassing van glyfosaat met 10 jaar. Van een beleid met een duidelijke ambitie zou je ook een oplossing op korte termijn mogen verwachten voor de biologische landbouwbedrijven die als piekbelaster worden aangemerkt. En dat de keuzevrijheid om rassen gemaakt met

Uitgenodigd aan tafel zitten is niet hetzelfde als gelijkwaardig behandeld worden.

nieuwe veredelings technieken (zoals CRISPR-Cas) wel of niet te gebruiken voluit gewaarborgd blijft. Een keuzevrijheid voor veredelaars, telers, ketenpartijen en last but not least de consument.

Gelijkwaardig speelveld

Het maatschappelijk draagvlak groeit voor het sluiten van kringlopen en verminderen van het gebruik van gewasbe-

Ilse Geijzendorffer, directeur Louis Bolk Instituut, wenst een actief stimuleringsbeleid voor biologisch

schermingsmiddelen en kunstmest. Biologische boeren hebben hiervoor een economisch rendabel antwoord en een geborgde aanpak. In 2023 zat de biologische sector aan de onderhandelingsstafel voor het landbouwakkoord en kwam de overheid met het Nationaal Actieplan Biologische Landbouw. Uitgenodigd aan tafel zitten is niet hetzelfde als gelijkwaardig behandeld worden. Zo is overheidsgeld voor kennisontwikkeling onevenredig veel geoormerkt voor investeringen in technologische en chemische innovaties die niet of nauwelijks relevant zijn voor de biologische sector (zie: artikel Investico (<https://bit.ly/48o-dUm3>)). Dit is opmerkelijk omdat de boeren die een biologische bedrijfsvoering nastreven ook een grote vraag hebben naar technologische innovaties voor onder andere lichtere en/of kleinere mechanisatie, automatische herkenning van onkruid en nesten/kuikens, optimalisering stalinrichting voor dierenwelzijn, monitoring van ziektedruk met drones. Het nadeel is dat deze innovaties niet altijd een groot terugverdienpotentieel hebben voor de private sector. Dit betekent dat met de gebruikelijke overheidsfinanciering deze broodnodige en maatschappelijk gewenste innovaties niet of nauwelijks van de grond komen. Innovaties die aan de duurzame kant wél plaatsvinden zoals andere vormen van afzet, korte ketens, het sluiten van nutriëntenkringlopen en de inzet van natuurlijke processen worden door overheid te weinig ondersteund.

Biologische sector staat niet alleen

Voor beweiding van een groot deel van het natuurlijke grasland zijn terreinbeherende organisaties (TBO's) afhankelijk van boeren met een extensieve bedrijfsvoering. Meerdere beschermde vogels, insecten en planten zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van duurzame agrarische bedrijven. Natuurinclusieve landbouw, zoals biologisch kan zijn, levert een meerwaarde aan de maatschappij in de vorm van herstel van de bodemkwaliteit, diversiteit in landschappen en leefomgeving. Waterschappen hebben een grote uitdaging voor het leveren van water zonder resten gewasbeschermingsmiddelen en andere nutriënten. Biologische landbouw kan hier helpen, maar waar blijft de waardering anders dan in woorden?

De overheid is slechts één van de spelers in het uitzetten van

Natuurinclusieve biologische landbouw levert een meerwaarde aan de maatschappij.

de koers naar een agrarische sector van de toekomst. De sector kan zelf ook mee vormgeven aan de toekomst. De sector is breder dan de primaire productiebedrijven. De aanleverende en verwerkende private sector zijn ook aan zet om verantwoordelijkheid te nemen voor de druk die zij op het milieu leggen. Supermarkten kunnen ervoor kiezen om koploper te zijn bij hun aandeel biologisch assortiment en bedrijven zijn verantwoordelijk voor de voedselkeuze die zij aanbieden aan de consument. Dan is een consumenten-bewustzijns campagne alléén onvoldoende, zelfs als start van die koers. Voor verduurzaming en extensivering van landbouw is een actieve grondpolitiek van overheden nodig en een meer integrale kijk op opgaven, kosten en pachttopbrengsten bij zowel overheden als TBO's. Het ontwikkelen en ontsluiten van nieuwe kennis voor de praktijk is nodig en draagt bij aan de realisatie van die toekomst. Ook de financiële sector heeft hierin een rol te pakken. Wat gaat Alex Datema (directeur Food en Agri Nederland van de Rabobank) zeggen op de openingsdag van de BioBeurs? Vanuit het LBI en andere kennispartners rond de biologische landbouw staan we klaar om samen met de praktijk te werken aan de kennisontwikkeling en -ontsluiting die nodig is om de gewenste versnelling vorm te geven. Wij gaan graag met u in gesprek op de BioBeurs of op een ander moment. ■

Inzetten op diversiteit

In weerwil van de voortdurende schaalvergroting en verschraving in de zadensector zet het Louis Bolk Instituut in op diversiteit in de voedselketen. Bioimpuls is een project van LBI en WUR waarin – samen met veredelingsbedrijven en actieve participatie van boerenkwekers – door klassieke veredeling robuuste aardappelrassen met meervoudige phytophthora-resistenties worden ontwikkeld. Deze aanpak laten we zien in tarwe:

Biokennisweek

54. WORKSHOP

Bio baktarwe en de korte keten: passende rassen voor boer-molenaar-bakker.

Donderdag 18 januari, Tijd 10.30 - 11.30

Zaal Dexter 30

4. PLENAIRE OPENING

Biokennisweek 2024: What's next voor bio?

Woensdag 17 januari, Tijd 10.30 - 11.30

Hoofdpodium Limousin 1 Met Michaël Wilde, directeur van Bionext, Ilse Geijzendorffer, directeur Louis Bolk Instituut, demissionair minister Piet Adema, ministerie van LNV e.a.